

Nr 161.

Ankom till riksdagens kansli den 17 maj 1940 kl. 1 e. m.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående försäljning av viss kronan tillfallen fast egendom.

(4:e avd.)

I en den 8 mars 1940 dagtecknad proposition, nr 143, har Kungl. Maj:t framlagt förslag angående försäljning av viss kronan tillfallen fast egendom.

Departementschefen har i ärendet anfört följande:

Av länsstyrelsen i Örebro har till Kungl. Maj:t gjorts framställning om bemyndigande att försälja en fastighet, som för statens räkning inropats å exekutiv auktion för skyddande av viss inteckning. Vid ärendets beredning har av statskontoret hävdats, att länsstyrelsen utan vidare skulle ha befogenhet att sälja fastigheten lika väl som den ägt att utan särskilt bemyndigande inropa densamma. Länsstyrelsen har för sin del utgått ifrån att för försäljning erfordrades särskilt tillstånd.

Tidigare skulle prövningen av frågan icke ha föranlett större tvekan. Vid den statliga fondförvaltningen har nämligen utvecklats en tämligen fast praxis att avyttra fast egendom, som förvärvats i samband med bevakning av en fordran, utan inhämtnings av vare sig Kungl. Maj:ts eller riksdagens samtycke. Till grund för denna praxis torde ha legat den uppfattningen, att grundlagens avhändelseförbud — som tillkommit för att giva riksdagen kontroll över kronans inkomstgivande domäner — icke kan avse ifrågavarande rent tillfälliga, av statsmakterna aldrig prövade placeringar av statsförmögenheten.

Efter riksdagens ställningstagande i föl till frågan om försäljning av två till allmänna familjepensionsfonden överförda fastigheter har nu viss tvekan uppkommit om de befogenheter som i ifrågavarande hänseende tillkomma de förvaltande myndigheterna; riksdagen ansåg sig nämligen icke böra taga ställning till den i propositionen hävdade uppfattningen om gränserna för det i regeringsformen stadgade avhändelseförbudets tillämplighet. Hittillsvarande praxis synes vara av väsentligt värde, när det gäller att vid fondförvaltningen bevaka kronans intressen. Det är därför önskvärt, att klarhet vinnes om att denna praxis får äga fortsatt tillämpning intill dess att en prövning av frågan i hela dess vidd kan komma till stånd. I det uppkomna läget anser jag därför riksdagens yttrande i den här berörda principfrågan böra inhämtas utan att slutförandet av den av riksdagen önskade utredningen av denna avvaktas.

Med prövningen av föreliggande försäljningsärende bör under dessa förhållanden anstå. Om riksdagen biträder den här hävdade uppfattningen, att hittillsvarande praxis bör tillsvidare godtagas, torde Kungl. Maj:t sedermera böra förklara hinder ej föreligga för den avsedda försäljningen.

Vad beträffar den allmänna överarbetningen ur enhetliga synpunkter av medgivandena till försäljning av kronans fasta egendom delar jag riksdagens uppfattning om behovet därav och anser önskvärt att den igångsatta utredningen slutföres samt att förslag i ämnet snarast möjligt förelägges riksdagen.

Med åberopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte inhämta riksdagens yttrande rörande befogenheten för förvaltningsmyndighet att utan inhämtande av särskilt tillstånd försälja fastighet i sammanhang med att den av myndigheten inropats till skyddande av en kronans fordran i fastigheten.

Utskottet.

Av 1939 års lagtima riksdag har erinrats om behovet av enhetligare bestämmelser vid statens skilda förvaltningsgrenar, främst kommunikationsverken, i fråga om avyttring av fastigheter. Riksdagen framhöll då, att tidsenlighet och affärsmissighet borde eftersträvas, utan att dock riksdagens grundlagsenligt fastställda rättigheter åsidosattes. Det av riksdagen begärda övervägandet av detta spörsmål torde kunna förutsättas komma att jämväl omfatta det nu behandlade ärendet under vilka former må avyttras fast egendom, som kronan måst förvärva i samband med exekutivt förfarande vid bevakningen av en fordran.

Vad angår nu förevarande proposition har utskottet ej velat motsätta sig det däri framförda förslaget att vid försäljning av fastigheter av nyss angivet slag, nämligen sådana, som kronan nödgats inköpa för skyddandet av sin fordringsrätt, tillsvidare må tillämpas den praxis, som av departementschefen i statsrådsprotokollet berörts. Utskottet förväntar emellertid, att det i utsikt ställda övervägandet snarast äger rum.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må i skrivelse till Kungl. Maj:t tillkännagiva den ovan uttalade uppfattningen i avseende å försäljning av fastighet, som inropats till skyddande av kronans fordran i fastigheten.

Stockholm den 17 maj 1940.

På statsutskottets vägnar:

ANDERS RÅSTOCK.

Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet hava närvarit:

från första kammaren: herrar *Nilsson* i Malmö, *Johansson* i Fredrikslund, *Asplund*, *Andersson* i Fältenborg, *Andrén*, *Ström* i Lidköping, *Heiding*, *Lindström*, *Magnusson* i Kalmar, *von Heland*, *Nisser* och *Anderson* i Arboga; samt

från andra kammaren: herrar *Råstock*, *Jansson* i Falun, *Magnusson* i Skövde, *Törnkvist*, *Svensson*, *Eriksson* i Stockholm, *Danielsson*, *Jonsson* i Eskilstuna, *Närlinge*, *Ward*, *Staxäng* och *Andersson* i Malmö.